

KÚRIA

3/2014.PJE

A Kúria a legfőbb ügyésznek az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 11. § (2) bekezdésének d) pontja szerinti jogkörében a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 33. § (1) bekezdésének c) pontja alapján, a Bszi. 32. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt okból előterjesztett indítványa folytán indult jogegységi eljárásban meghozta a következő

j o g e g y s é g i h a t á r o z a t o t:

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 65. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó, az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel mérsékelt összegű felügyeleti illeték viselésére kell kötelezni a cégnyilvánosságról a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 80. §-ának (3) bekezdése alapján meghozott, a törvényességi felügyeleti eljárást megszüntető végzésben azt a céget, amely a Ctv. 80. §-a (1) bekezdésének b) pontja szerint a cégbíróság felhívásában megjelölt törvénysértő állapotot nem vitatja és ezt az előírt határidőben megszünteti, illetve a törvényes működését helyreállítja.

I n d o k o l á s

I.

A legfőbb ügyész a kialakult eltérő joggyakorlat miatt jogegységi eljárás lefolytatását indítványozta abban a kérdésben, hogy az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontja alapján helye van-e a cég mérsékelt összegű felügyeleti illeték viselésére való kötelezésének akkor, ha a cég a Ctv. 80. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a kérelemben, illetve a végzésben foglaltakat nem vitatja és a meghatározott határidőn belül a törvénysértő állapotot megszünteti, vagy a törvényes működést helyreállítja.

Az indítványozó szerint a bíróságok egy része a céget az említett esetben is az Itv. 65. § (1) bekezdésében meghatározott felügyeleti illeték teljes összegének megfizetésére kötelezi, míg a másik része az illeték összegét az Itv. 65. § (4) bekezdésére alapítottnan az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontja szerint mérsékli és azt 10 %

mértékben állapítja meg abban az esetben, ha a cég a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása iránti kérelemben, illetve a cégbíróság végzésében foglaltakat nem vitatva megszünteti a törvényt sértő állapotot, vagy helyreállítja a törvényes működést.

Az első álláspont szerint az Itv. 58. § (1) bekezdése a peres eljárás illetékének mérsékléséről rendelkezik, a mérsékelt illeték alkalmazására a nemperes eljárásokban csak jogszabály kifejezett rendelkezése esetén kerülhet sor. Miután az Itv. az 58. § (1) bekezdésének c) pontja vonatkozásában ilyen rendelkezést nem tartalmaz, nem állapítható meg mérsékelt összegű felügyeleti illeték. Emellett az ezt az álláspontot elfoglaló határozatok arra is hivatkoznak, hogy a cégbírószági törvényességi felügyeleti eljárásban nem értelmezhető a „követelés”, de különösen „az első tárgyaláson”, vagy „az első tárgyalás előtt” kifejezés, nincs olyan rendelkezés, amely alapján megállapítható lenne, hogy mely időpontig kell a „követelést” teljesíteni vagy elismerni. (lásd pl. a Pécsi Ítéltábla Cgtf.V.30.323/2013/2., Cgtf.V.40.075/2014/2., Cgtf.V.34.062/2012/4. határozatát.)

A második álláspont szerint a cégbírószági törvényességi felügyeleti eljárásban az Itv. 65. § (4) bekezdésére figyelemmel alkalmazható az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontja. Az Itv. 65. § (4) bekezdése ugyanis akként rendelkezik, hogy azokban a kérdésekben, amelyeket a cégbírószági felügyeleti illeték mértékéről és viseléséről rendelkező Itv. 65. §-a nem szabályoz, a bírósági eljárási illetékekre vonatkozó szabályok az irányadók. Az Itv-nek a bírósági eljárási illetékekről rendelkező VI. Fejezete tartalmazza az illetékkedvezményekre vonatkozó rendelkezéseket is, amelyek tehát az eljárás céljával összeegyeztethető módon alkalmazhatók a cégbírószági törvényességi felügyeleti eljárásban is. (lásd pl. a Debreceni Ítéltábla Cgtf.III.30.043/2011/2., és Cgtf.III.30.820/2011/2., a Budapest Környéki Törvényszék Cégbírószága Cgt.13-12-011538/4., a Szolnoki Törvényszék Cégbírószága Cgt.16-13-000160/5. határozatát).

II.

Az indítványozó legfőbb ügyész álláspontja szerint lehetőség van az Itv. 65. § (4) bekezdése alapján az Itv. 58. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazására a cégbírószág törvényességi felügyeleti eljárásában is, abban az esetben, ha az eljárás alá vont cég a Ctv. 80. § (1) bekezdése szerinti kérelmet, illetve a cégbírószág végzésében foglaltakat nem vitatja és a jogsértést a végzésben megállapított, vagy a cég kérelmére meghosszabbított határidőn belül önként orvosolja.

III.

A Kúria szerint a jogi szabályozás megvizsgálását és a jogintézmények céljának, feladatának elemzését követően a következő álláspont fogadható el:

Az Itv. VI. Fejezete határozza meg a bírósági eljárási illetékekre vonatkozó szabályokat. Az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontja szerint az illeték a peres eljárás illetékének 10 %-a, ha az alperes a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri vagy az első tárgyalás előtt a követelést teljesíti.

Az eljárási jogszabályok többnyire tételesen rendelkeznek arról, hogy a peres eljárásra irányadó szabályt a nemperes eljárásban is alkalmazni kell-e, számos esetben azonban ilyen tételes rendelkezés hiányában is mód van egy - egy peres eljárásra irányadó szabály nemperes eljárásban való alkalmazására. Erre a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) hatályba léptetése folytán szükséges rendelkezések tárgyában kiadott 105/1952. (XII.28.) MT rendelet ma is hatályos szabályozása ad módot. Ennek 13. § (3) bekezdése értelmében - amennyiben az egyes nemperes eljárásokra vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek, vagy az eljárás nemperes jellegéről más nem következik, a nemperes eljárásokban is megfelelően alkalmazhatók a peres eljárásokra irányadó szabályok. Ez a helyzet az Itv. szabályozásában is. Egyes esetekben az Itv. tételesen utal arra, hogy a mérséklésre vonatkozó szabályokat a polgári nemperes eljárásban is alkalmazni kell. Így az Itv. 58. § (5) bekezdésére figyelemmel az Itv. 58. § (1) bekezdésének a) pontjában, továbbá az (1) bekezdés f) pontjában foglalt mérséklésre vonatkozó rendelkezés a nemperes eljárásokban is irányadó. Más esetben a törvény tételesen kizárja a nemperes eljárásban az illetékmérséklés lehetőségét (pl. a 2012. március 1-től hatályos Ctv. 87. § (4) bekezdésében). A kifejtettek alapján az illetékmérséklésre vonatkozó tételes rendelkezés hiányából nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az illeték mérséklése automatikusan kizárt lenne.

Az Itv. 65. §-a 2007. december 1-től hatályosan a cégbíróság által lefolytatott törvényességi felügyeleti eljárásban külön illetéknemként cégbírószági felügyeleti illeték megfizetését írja elő. A 65. § (3) bekezdése értelmében a törvényességi felügyeleti eljárás alá vont céget terhelő felügyeleti illeték megfizetéséről a bíróság a törvényt sértő működés megállapításával egyidejűleg végzésben rendelkezik. Az (1) bekezdés értelmében a 100.000 forint tételes összegű felügyeleti illetéket az a cég viseli, amelynek törvényt sértő működését a cégbíróság megállapítja. Ha a jogsértés hiánya miatt a cégbíróság a kérelmet elutasítja, vagy a hivatalból indult törvényességi felügyeleti eljárást megszünteti, a cég az illeték megfizetése alól mentesül. A 65. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy az e §-ban nem szabályozott kérdésekben a

bírószági eljárási illetékekre vonatkozó szabályok az irányadók.

A kifejtettek alapján, miután az Itv. 65. §-a ezen illetéknem mérséklésének lehetőségét nem zárja ki, azt kell vizsgálni, hogy a peres eljárásra megfogalmazott illetékmérséklési okok a törvényességi felügyeleti eljárás rendjével és a felügyeleti illeték szabályozási rendszerével összeegyeztethetőek-e, így alkalmazásuk a nemperes eljárásban is indokolt-e. Az illeték mérséklésére vonatkozó rendelkezés alkalmazhatóságához tehát azt kell igazolni, hogy a polgári peres eljárás és a törvényességi felügyeleti eljárás céljának és jellemzőinek összevetése alapján megalapozottan levonható-e olyan következtetés, miszerint az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott feltételek a törvényességi felügyeleti eljárásban is értelmezhetők.

A cégbírószág a törvényességi felügyeleti eljárásban az eljárás nemperes jellegére tekintettel tárgyalást nem tart, de a kérelmet, illetve hivatalból indult eljárás esetén a végzését a Ctv. 80. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kézbesíti a cég részére. A cégbírószág az eljárás alapjául szolgáló jogszabálysértés pontos megjelölésével felhívja a céget írásbeli nyilatkozattételre, illetve arra, hogy ha nem vitatja a kérelemben, vagy a végzésben foglaltakat, a jogsértést szüntesse meg. A törvényességi felügyeleti eljárásban a jogsértés elismerése önmagában nem elegendő, annak mindig párosulnia kell a törvénytörő állapot kiküszöbölésével, azaz a törvényes működés helyreállítására irányuló igény teljesítésével. A felperes által a követelés első tárgyaláson történő elismerésének, illetve az első tárgyalás előtti teljesítésnek az felel meg, ha a cég a felhívásra cégbírószági intézkedés nélkül, a megszabott határidőben a törvénytörő állapot fennállását elismeri, azt megszünteti, illetve a törvényes működését helyreállítja.

A törvényességi felügyeleti eljárásban az Itv. 58. § (1) bekezdésének c) pontjában megfogalmazott „követelés” kifejezés is értelmezhető: a kérelmező „követelése” a törvényes állapot (működés) helyreállítására irányul. Az Itv. rendjében a követelés fogalma az Itv. 39. § (1) bekezdésében foglaltakkal és a Pp. 24. §-ával együtt vizsgálandó, az magában foglalja a perbevitt jogokat és más igényeket is.

Az Itv. 58. § (1) bekezdése c) pontjának alkalmazhatósága törvényességi felügyeleti nemperes eljárásban tehát a tételes jogszabályi rendelkezések összevetése alapján levezethető.

A rendelkezés alkalmazása mellett szól a mérsékelt illeték jogintézményének célja is, amely azonos a peres eljárásban, illetve a cégbírószági törvényességi felügyeleti eljárásban. Az Itv. 58. §-ának rendelkezéseit megállapító, az illetékekről szóló 1990. évi

XCII. törvény módosításáról rendelkező 1993. évi LXXV. törvény indokolása szerint a cél az, hogy az illetékkedvezmény segítse elő a per, illetve az eljárás minél korábbi szakaszban történő megszűnését, megszüntetését, ezáltal ugyanis a bíróság munkaterhe, illetve az eljárás költségigénye csökken. A Ctv. 80. § (1) bekezdésében foglaltaknak is az a célja, hogy a nyilatkozattételre felhívó végzés kézbesítését követően a cég a törvénysértő állapotot lehetőleg önként szüntesse meg. A végzésben, illetve a kérelemben foglaltak azonnali teljesítése az eljárás megszüntetését eredményezi, és ez a törvényességi felügyeleti eljárásban is egyértelműen csökkenti a bíróság munkaterhét, illetve az eljárás költségeit. Azokat a cégeket, amelyek esetében a jogsértés ténylegesen fennáll jelentős mértékben ösztönzi a jogsértés önkéntes és azonnali kiküszöbölésére, ha erre tekintettel a rájuk hárítandó cégbíróági felügyeleti illetéket csak mérsékelt összegben kell megfizetniük. Ha a mérsékelt összegű illetékre vonatkozó szabály a törvényességi felügyeleti eljárásban nem érvényesülhet, a tételes összegű felügyeleti illetékre figyelemmel ugyanolyan mértékű illetékfizetési kötelezettség terhelné azt a céget, amely a kérelmet önként és azonnal teljesíti, mint azt, amely csak a cégbíróág törvényességi felügyeleti intézkedésének hatására hajlandó eleget tenni a kérelemben vagy a végzésben foglaltaknak.

A cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében is az látszik indokoltnak, hogy a törvénysértő állapot megszüntetése, illetve a törvényes működés helyreállítása mielőbb bekövetkezzen. A jogsértések jelentős része ugyanis cégnyilvántartásban szereplő cégadatot is érint, pl. ha a cég a székhelyében, vagy a vezető tisztségviselőinek személyében bekövetkezett változások bejelentését elmulasztotta.

A kifejtettek alapján a jogegységi tanács arra a következtetésre jutott, hogy az Itv. 65. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel helye van a felügyeleti illeték mérséklésének az Itv. 58. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt ok megfelelő alkalmazásával a Ctv. 80. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt esetben.

IV.

A kifejtett indokok alapján a jogegységi tanács a bírósági jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Bszi. 40. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott és határozatát az Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2014. szeptember 22.

*Dr. Wellmann György s.k.
a jogegységi tanács elnöke*

*Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k.
előadó bíró*

*Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes s.k.
bíró*

*Dr. Pethóné dr. Kovács Ágnes s.k.
bíró*

*Dr. Csőke Andrea s.k.
bíró*

A kiadmány hiteléül:

*(Ordovics Mónika)
tisztviselő*